

מכון ון ליר בירושלים

THE VAN LEER JERUSALEM INSTITUTE

معهد فان لير في القدس

מצוינות • חדשנות • מעורבות

פיתוח תשתיות לעבודת צוותי מורים ברשויות מקומיות

מחקר פעולה מבוסס קהילה, שמטרתו לשפר הישגים לימודיים בקרב תלמידים, על ידי שינוי הפיתוח המקצועי של מורים והגברת שיתוף הפעולה ביניהם

2. רשויות מקומיות הן כיום משאב מבוזבז, וחובה לערב אותן בכל ניסיון לשיפור הוראה ולמידה (ובכך גם שיפור הישגי תלמידים), בייחוד אם רוצים לנתק את הקשר בין מעמד סוציו-אקונומי להישגים חינוכיים.

בעקבות הממצאים יזם מכון ון ליר בירושלים תוכנית ניסיונית בקהילה קטנה בדרום הארץ, הבוחנת את האפשרות לעצב מחדש את הפיתוח המקצועי של כוח ההוראה, תוך עירוב כל הגורמים הרלוונטיים, ובראשם הרשות המקומית, בתהליך מותאם ליכולות ולצרכים של המקום.
מחקר הפעולה שפותח קודם כול מיפה את הצרכים, את המשאבים, את החוזקות ואת החולשות של כוח ההוראה

מחקרים בישראל מצביעים בעקביות על העובדה שלאוכלוסיות מוחלשות, הנמצאות לרוב בפריפריה, חסרה גישה לתשתית חינוכית חזקה. אף על פי שרשויות החינוך המקומיות בפריפריה החברתית והגיאוגרפית של ישראל נאבקות לשפר את מערכות החינוך שלהן, הפער ביניהן לבין הרשויות העשירות יותר ממשיך לגדול.

בשנת 2013 יזם מכון ון ליר בירושלים שני מחקרי מדיניות אשר התמקדו בניהול ובפיתוח של כוח ההוראה בישראל. מהמחקרים עלו שני ממצאים עיקריים:

1. 15% מכוח ההוראה מועסקים בחוזי קבלן (מיקור חוץ), נתון שייתכן שמונע כל ניסיון לשיפור תהליכי הוראה ולמידה.

הפתרון

מחקר הפעולה מורכב משלושה חלקים ומייצר:

1. **צוות מנהיגות חינוכית** הכולל את הרשות המקומית וגורמים רלוונטיים נוספים כשותפים שווים לעיצוב וליישום של תוכניות חינוכיות ברשות המקומית.
2. **תוכנית עבודה לפיתוח מקצועי** של כלל כוח ההוראה ברשות המקומית, בהלימה עם צרכים אמתיים ובתמיכה של משאבים קיימים (בדרך כלל).
3. **תרבות חדשה** המבוססת על שיתוף פעולה ותחושה עמוקה של אחריות ומחויבות משותפת של כל הגורמים המעורבים כלפי הילדים ובני הנוער בקהילה.

התוכנית מיועדת לאוכלוסיות מוחלשות שיש בהן פערים סוציו-אקונומיים עמוקים וההישגים החינוכיים בהן נמוכים ביחס לממוצע הארצי.

רקע

מכון ון ליר בירושלים מגשר על הפער בין מחקר אקדמי ובין פעילות חברתית, תוך טיפול באתגרים משמעותיים בתחומים: חברה אזרחית ישראלית ודמוקרטיה בישראל, תרבות וזהות יהודית, לימודים מתקדמים במדעי הרוח והחברה, דיאלוג ושלוש אזורי, חינוך, פיתוח כלכלי ושוויון חברתי ומגדרי.

המרכז לצדק חברתי ודמוקרטיה ע"ש יעקב חזן, מבית מכון ון ליר בירושלים, מתמקד בנושאי הפרטה ורגולציה של שירותים ציבוריים. המרכז מעניק חסות ותמיכה למחקר יישומי המופץ בתפוצה רחבה ומשמש פעמים רבות לעידוד שינוי ושיפור בחברה הישראלית.

ברשות המקומית, וגם את המשאבים הקיימים למתן מענה לצורכיהם של המורים. בהתבסס על הראיות נוסחה תוכנית ארוכת טווח, בשיתוף פעולה עם כל הגורמים המעורבים, הכוללת הקצאת זמן למנהלי בתי ספר לעבודה עם המורים ודרכים לחיזוק עבודה משותפת בין מורים.

מטרת-העל של הפרויקט היא לשפר את הישגי התלמידים על ידי קידום המסוגלות המשותפת של המורים. הנחת היסוד היא שפיתוח מקצועי שאינו נותן מענה לצרכים אמתיים ולנסיבות מקומיות ספציפיות לא יוכל להשפיע על איכות ההוראה ועל איכות הלמידה.

המציאות כיום

המחקר, שנערך במכון ון ליר בירושלים, חשף כי יש צורך אמתי ומדי בתמיכה לכוח ההוראה הקיים באוכלוסיות חלשות, וכן יש להציע תוכנית פיתוח מקצועית, ארוכת טווח ואפקטיבית אשר תשפיע באופן ישיר הן על ההוראה והן על הלמידה.

המחקר הוכיח כי בקהילות רבות שבהן מתקיימת רמה מסוימת של פיתוח מקצועי הוא עדיין נמצא הרחק מאחורי מתודולוגיות חינוכיות מקובלות ונכשל במתן מענה לצרכים האמתיים והמגוונים של הקהילה.

להשתתפות ולהשפעה על הסביבה בה אנו חיים,
להתנדבות, לתרומה או לקבלת מידע נוסף צור קשר:
דנאי מרקס, טל': 972-2-5605280 או support@vanleer.org.il

מכון ון ליר בירושלים

רח' ז'בוטינסקי 43, ירושלים, ישראל

www.vanleer.org.il

